

Struktuursed näitajad koolidele kaasava hariduse süsteemide väljatöötamiseks

Näitaja	Kirjeldus
1. EDENDADA KAASAVA HARIDUSE SÜSTEEMIDE PÕHIMÕTETE JA PRAKTIKA SÜSTEEMSET LÕIMIMIST	
1.1. Luua kaasava hariduse süsteemide riiklikud koordineerimissüsteemid ja kohalikud koolidevahelised koostöostruktuurid	<ul style="list-style-type: none"> On loodud kaasava hariduse süsteemide (mis keskenduvad nt haridussüsteemist varakult lahkunud noortele, kiusamise ennetamisele, laste ja vanemate arvamuse kuulamisele, rändajate vajadustele) kohaliku piirkonna koolidevaheline koostöökomitee JAH/EI On selge, kas suurema ennetusvajadusega üksikõpilase üleminekukava eest vastutab saatja või vastuvõtja kool JAH/EI
1.2. Lõpetada koolides sotsiaal-majanduslik segregatsioon: töötada riigi ja piirkondlikul tasandil välja koolidevaheline koostöölahendus	<ul style="list-style-type: none"> Loodud on kohaliku piirkonna koolidevahelise koostöö komitee, et anda õpilastele võrdsed võimalused kooli vastuvõtmisel JAH/EI Teie koolil on läbipaistvad kooli vastuvõtmise ja registreerimise tingimused, et õpilasi ei jäetaks välja nende sotsiaal-majandusliku või etnilise tausta tõttu JAH/EI
1.3. Töötada välja ennetamise ja sekkumise eelhoiatussüsteemid ning andmekogumissüsteemid	<ul style="list-style-type: none"> Kooliga seotud multidistsiplinaarne töörühm hoiab käigus eelhoiatus-/sekkumissüsteemi, mille keskmes on suurema ennetusvajadusega õpilaste üleminek JAH/EI Teie koolis on ennetamise ja sekkumise eelhoiatussüsteemide jaoks kehtestatud selged andmekaitse- ja andmete jagamise eeskirjad (nt lapsevanema ja õpilase nõusoleku menetlused) JAH/EI
2. KAASAVA HARIDUSE SÜSTEEMIDE MAKROSTRUKTUURIDE TEEMAD	
2.1. Piirata varajast väljavalimist ja lükata edasi valikut akadeemiliste näitajate põhjal	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on võetud strateegiline kohustus kõrvaldada põhihariduses koolisisene väljavalimine (st õpilaste liigitamine sama kooli klassidesse akadeemiliste näitajate järgi) JAH/EI Teie koolis koostatakse sihtrühma kuuluvatele suure ennetusvajadusega õpilastele individuaalne lõimitud hariduse ja heaolu (sh füsioloogilise, sotsiaalse ja psühholoogilise heaolu) kava JAH/EI
2.2. Vältida klassi kordamist	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on alternatiivina klassi kordamisele võimalik saada individualiseeritud õpiabi JAH/EI Klassi kordamise kohta on võimalik saada kooli tasandi andmeid JAH/EI
2.3. Pidada etnilist segregatsiooni koolides ELi õiguse alusel ebaseaduslikuks	<ul style="list-style-type: none"> Teie kooli kaasava hariduse süsteemide koordineerivates komiteedes osalevad läbipaistvuse tagamiseks ametlikult vähemusrühmi esindavad vabaühendused JAH/EI
2.4. Töötada välja alternatiivid ajutisele ja lõplikule koolist väljaheitmisele	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on alternatiive ajutisele/lõplikule väljaheitmisele JAH/EI Teie koolis on ajutisele/lõplikule väljaheitmisele alternatiive, kuna keerukaid ennetusvajadusi lahendab multidistsiplinaarne töörühm JAH/EI
2.5. Suurendada haridustee paindlikkust ja läbitavust, mis on osa koolidevahelisest ning kutsehariduse ja -õppe koostööst	<ul style="list-style-type: none"> Õpilastel on juba varakult võimalus kogeda töömaailma (nt lühiajaline praktika, ühekordne töökogemus), et mõista tööalaseid nõudeid JAH/EI Teie kutsehariduse ja -õppeasutuses rakendatakse juhtumipõhist lähenemisviisi kutsehariduse ja -õppe õpilastele, kellel on risk haridussüsteemist varakult lahkuda JAH/EI
3. ÜLEKOOLILINE LÄHENEMINE KAASAVA HARIDUSE SÜSTEEMIDELE	
3.1. Edendada häid suhteid väärtustavat kooli- ja klassiõhustikku	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis rakendatakse ülekooolilist lähenemist häid suhteid väärtustava kooli- ja klassiõhustiku tekitamiseks JAH/EI Teie koolis uuritakse õpilastelt selgete tagasisideprotsesside abil, kas nad tajuvad keskkonda sellisena, kuhu nad on oodatud JAH/EI <p>Häid suhteid väärtustav eristav lähenemine</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis võetakse meetmeid selle tagamiseks, et pärast põhjusega puudumiste perioodi oleks õpilased tagasi oodatud ja õhustik oleks positiivne JAH/EI

	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis kajastatakse vähemusse kuuluvate õpilaste kultuurilist identiteeti aktiivselt tundides (nt tuuakse kodust midagi klassi kaasa, tunnustatakse võõramaise päritoluga õpilaste rahvuslikke pühi) JAH/EI
3.2. Luua osana ülekoollisest lähenemisest selliseid struktuure nagu kooli kaasava hariduse süsteemi koordineeriv komitee	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on asutatud ülekoolline koordineeriv komitee, mis keskendub kaasava hariduse süsteemide väljatöötamisele JAH/EI Teie koolis on õpilased ja lapsevanemad otseselt esindatud ülekoollises koordineerivas komitees, mis tegeleb kaasava hariduse süsteemidega JAH/EI <p>Tunnustamisprotsessid</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie kooli füüsilises keskkonnas on suuremate vähemusrühmade kultuuriline identiteet selgelt nähtaval JAH/EI Teie koolis korraldatakse saavutuste tunnustamiseks ja tähistamiseks avalikke tseremooniaid JAH/EI
3.3. Edendada õpilaste arvamuste avaldamist ja aktiivset osalemist, sh eristavat lähenemist, et see sisaldaks marginaliseeritud õpilaste arvamusi ja osalemist	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis soodustatakse õpilaste arvamuste avaldamist ja sellele antakse eesõigus kooli arendusprotsessides ja -põhimõtetes JAH/EI Teie koolis korraldatakse noortele regulaarseid anonüümseid küsitlusi seoses vajaduste ja kogemustega, mis neil koolis tekivad JAH/EI <p>Õpilaste osalemine, sh marginaliseeritud õpilased</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis toimuvad dialoogiprotsessid õpilastega fookusrühmade kaudu, sh fookusega õpilastel, kes kuuluvad koolikohustuse mittetäitmise ja haridussüsteemist varakult lahkumise riskirühma JAH/EI Teie koolis uuritakse õpilaste kogemusi ja tulevikuvaateid süstemaatiliselt kvalitatiivsete uuringute ning õpilase ja kooli spetsialisti neljasilmavestluste kaudu JAH/EI
3.4. Sotsiaalse ja tundeasvatuse prioriteediks pidamine	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on võetud selge strateegiline kohustus eraldada olulisel määral aega sotsiaalse ja tundeasvatuse jaoks JAH/EI
3.5. Edendada kunstikasvatust kaasava hariduse süsteemidega seoses – kasulik marginaliseeritud õpilastele	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on olemas spetsiaalne fond eri kunstiliikide vahendite soetamiseks (nt muusikainstrumendid, visuaalkunsti materjalid, teatrikülastused, luulekogud) õpilaste jaoks, kes elavad vaesuses ja on sotsiaalselt tõrjutud JAH/EI Teie koolis on olemas spetsiaalne fond eri kunstiliikide vahendite soetamiseks (nt muusikainstrumendid, visuaalkunsti materjalid, teatrikülastused, luulekogud) hariduslike erivajaduste ja puuetega õpilaste jaoks JAH/EI <p>Lapsevanemate kaasamine kooli kunstikasvatusse</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on vastu võetud kunstide ja lapsevanemate kaasamise lõimitud strateegia JAH/EI
3.6. Toetada klassivälisest tegevust	<p>Sport ja kunstid</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on kõikidel õpilastel, sh marginaliseeritud taustaga õpilastel, võimalus osa võtta kooliga seotud klassivälisest sporditegevusest JAH/EI Teie koolis on kõikidel õpilastel, sh marginaliseeritud taustaga õpilastel, võimalus osa võtta kooliga seotud klassivälisest kunstitegevusest JAH/EI <p>Kogukond</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on kõikidel õpilastel, sh marginaliseeritud taustaga õpilastel, võimalus osa võtta kooliga seotud looduses toimuvast tegevusest (nt kogukonnaaedades) JAH/EI Teie koolis on kõikidel õpilastel, sh marginaliseeritud taustaga õpilastel, võimalus osa võtta kooliga seotud aktiivsest kodanikutegevusest (kohalik keskkonnakaitse, vabatahtlikuks olemine, kogukonna teenimine, kooli nõukogu) JAH/EI
3.7. Arendada alternatiivharidust – personaliseeritud lähenemine	<ul style="list-style-type: none"> Teie alternatiivhariduskoolis on personaliseeritud väikesed õpperühmad JAH/EI Teie alternatiivhariduskeskkonnas on ühisruumid, kus õpetajad ja õpilased jagavad hoonet ja ruumi (nt ühised söögialad), et luua vastastikusel austusel ja usaldusel põhinevaid suhteid JAH/EI
4. KAASAVA HARIDUSE SÜSTEEMIDE JAKS ON OLULINE ÕPETAJA JA KOOLIJUHTIMISE KVALITEET	

4.1. Parandada kaasava hariduse jaoks õpetajate põhi- ja täiendusõpet	<ul style="list-style-type: none"> • Enesetäiendamine klassis ja koolis konflikti lahendamise oskuste, suhete loomise ja kiusamise ennetamise meetodite suhtes, sh diskrimineeriva kiusamise ennetamine JAH/EI • Enesetäiendamine klassis ja koolis, et tuvastada õpilaste ahistamise tundemärgid ja toetada õigeaegselt õpilasi, kes kuuluvad haridussüsteemist varakult lahkumise riskirühma JAH/EI
4.2. Kvaliteedi tagamiseks luua professionaalsed kogukonnad	<ul style="list-style-type: none"> • Loodud on professionaalsed õpikogukonnad, mis põhinevad õpetajate koostööl ning lapsevanemate, õpilaste ja organisatsioonide kaasamisel JAH/EI • Õpetajate koolides kohanemise programmid, mis pakuvad uutele õpetajatele struktuurset toetust, mida nad vajavad isiklikul, sotsiaalsel ja professionaalsel tasandil JAH/EI
4.3. Arendada õpetajate ootusi õpilaste suhtes	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on kehtestatud menetlused, kuidas arendada laste arvamuse kuulamist klassis ja koolis selle tagamiseks, et kõik teie õpetajad hindaksid ja austaksid oma õpilasi ning neil oleks õpilaste suhtes kõrged ootused hoolimata nende taustast JAH/EI • Teie kooli klassides võetakse järjepidevalt omaks aktiivõpe (st konstruktiivne lähenemine) ja tegevuspõhine õpe JAH/EI <p>Anda kujundava hindamise käigus kõrgetel ootustel põhinevat innustavat tagasisidet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on järjepidevalt rakendatud kujundava hindamise meetmeid JAH/EI
4.4. Arendada õpetajate kultuurilise ja keelise mitmekesisuse alaseid pädevusi, et töötada etniliste vähemuste ja rändajatega	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis toetatakse õpetajaid, et nad arendaksid oma kultuurilise mitmekesisuse alaseid pädevusi, et töötada vähemuste ja rändajatega, et ennetada stereotüüpseid eelarvamusi marginaliseeritud rühmade suhtes, nende sildistamist, muid diskrimineerimise vorme ning soodustada kõrgeid ootusi nende suhtes JAH/EI • Teie koolis toetatakse õpetajaid, et nad arendaksid oma keelise mitmekesisuse alaseid pädevusi, et töötada vähemuste ja rändajatega JAH/EI
4.5. Arendada õpetajate karjäärinõustamisalaseid pädevusi, et töötada marginaliseeritud rühmadega	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis toetatakse õpetajaid, et nad arendaksid oma karjäärinõustamisalaseid pädevusi, pöörates erilist tähelepanu marginaliseeritud rühmadega töötamisele, et ennetada stereotüüpseid eelarvamusi marginaliseeritud rühmade suhtes, nende sildistamist, muid diskrimineerimise vorme ning soodustada kõrgete ootuste kujunemist marginaliseeritud rühmades JAH/EI
4.6. Soodustada koolijuhtimis- ja juhendamiselast täiendõpet	<ul style="list-style-type: none"> • Teie kooli juhi jaoks on loodud toetusmeetmed, et ta arendaks oskusi mitmekesisuse juhtimise strateegiate, suhete loomise, konfliktide lahendamise, kiusamise ennetamise meetodite, õpilaste ja vanemate arvamuse kuulamise, jagatud juhtimise alal JAH/EI
5. MULTIDISTSIPLINAARNE FOKUS TERVISE JA HEAOLU TEEMADEL HARIDUSES	
5.1. Seada sisse sektoritevaheline koostöö seoses tervise- ja heaoluküsimustega hariduses	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on kasutusel eri spetsialiste hõlmav juhtumipõhine haldussüsteem kõige suurema riskiga õpilaste jaoks, st pideva ennetusvajaduse tasandil, kus iga konkreetse lapse kohta on määratud kindel juhendaja, et vältida vastutuse hajumist JAH/EI • Teie kohalikus piirkonnas on munitsipaalasutuste ja kohalike koolide sektoritevahelise koostöö jaoks kokku lepitud kohalike ühiste eesmärkide selge raamistik JAH/EI
5.2. Luua kooliga seotud multidistsiplinaarsed töörühmad	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis töötab mitme eriala spetsialistidest koosnev töörühm või selline töörühm teeb koostööd mitme kohaliku kooliga, sh teie kooliga JAH/EI • Teie koolis on multidistsiplinaarsele töörühmale kehtestatud selged andmekaitse- ja andmete jagamise eeskirjad (nt lapsevanema ja õpilase nõusoleku menetlused) ja neist teavitatakse lapsevanemaid ja õpilasi JAH/EI <p>Rollide ja eesmärkide selgus</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Valitseb selgus selle kohta, kes juhib multidistsiplinaarset töörühma või ametkondadevahelist reageerimist teie kohalikus piirkonnas, et vältida vastutuse hajumist teie kooliga seotud multidistsiplinaarses töörühmas JAH/EI Teie kooliga seotud multidistsiplinaarsete töörühmade suhtes kehtib multidistsiplinaarsete töörühmade ühine tulemuste ja eesmärkide raamistik JAH/EI
5.3. Pakkuda emotsionaalset tuge seoses koolisüsteemiga, et ennetada haridussüsteemist varakult lahkumist	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on kõigile õpilastele kättesaadav professionaalne emotsionaalse nõustamise tugiteenus JAH/EI Teie koolis pakutakse õpilastele, kes seda vajavad, intensiivsemat sihtotstarbelist professionaalset emotsionaalse nõustamise tugiteenust või see on õpilastele kättesaadav struktureeritud ühenduste kaudu teie kooli ja kohaliku tervishoiu- või sotsiaalasutuse vahel JAH/EI <p>Emotsionaalse tugiteenuse järjepidevus</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on sama emotsionaalse tugiteenuse nõustaja usalduse hoidmiseks kättesaadav keskmise või pika aja vältel (st töötajad ei vahetu kiiresti) JAH/EI
5.4. Ennetada kiusamist, sh diskrimineerivat kiusamist koolis	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis rakendatakse kogu kooli hõlmavat kiusamistvastast poliitikat JAH/EI Teie koolis osalevad kõik peamised sidusrühmad (sh õpilased ja lapsevanemad) kogu kooli hõlmavas kiusamisalases ennetustöös JAH/EI <p>Diskrimineeriva kiusamise ennetamine</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on etniliselt või kultuuriliselt erinevad õpilased kaasatud kiusamise ennetamise ja eelarvamustega võitlevate materjalide, tegevuste ja eesmärkide väljatöötamisse JAH/EI Teie kooli füüsilises keskkonnas on suuremate vähemusrühmade kultuuriline identiteet selgelt nähtaval JAH/EI
5.5. Toetada mõnuainete kuritarvitamise probleemiga õpilasi	<ul style="list-style-type: none"> Teie kooli jaoks on kättesaadavad multidistsiplinaarsed töörühmad, mis on selgesti keskendunud komplekssete vajadustega (nt mõnuainete kuritarvitamine, trauma, vaimne tervis, perekondlikud raskused, sage koolist puudumine) õpilaste toetamisele JAH/EI
5.6. Soodustada õpilaste piisavat uneaega	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on põhikooliõpilastele ja nende vanematele mõeldud õppekavaga seotud algatused une tähtsuse kohta tervisele ja koolis edasijõudmisele JAH/EI Teie koolis on lapsevanematele ja õpilastele mõeldud unevajadust käsitlevad teadlikkust suurendavad programmid (koos kooli ja/või munitsipaalasutustega) JAH/EI
6. HAAVATAVAD ÜKSIKSIKUD JA RÜHMAD	
6.1. Toetada rändajaid ja romasid	<ul style="list-style-type: none"> Teie koolis pannakse romade ja rändajate lapsed kokku sama vanuserühma lastega JAH/EI Teie kohalikus piirkonnas/omavalitsuses on üks juhtiv ametkond, mis annab rändajate perekondadele üldpildi kõikidest neile pakutavatest teenustest JAH/EI <p>Sotsiaalne ja keeleline tugi</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis on vähemusrühmadest pärit ja nende jaoks olemas sotsiokultuurilised vahendajad (nt romad, rändajad) JAH/EI Õpilastele, kelle emakeel ei ole kooli õppekeel, pakutakse keelelist tuge JAH/EI
6.2. Vaesusega seotud tõkete ületamine haridusteel	<p>Näljased lapsed</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis pakutakse tasuta hommikusööki neile, kes seda vajavad (kas otseselt neile mõeldud või üldiselt pakutav) JAH/EI Teie koolis pakutakse tasuta koolilõunat neile, kes seda vajavad (kas otseselt neile mõeldud või üldiselt pakutav) JAH/EI <p>Kooliskäimise rahalised kulud</p> <ul style="list-style-type: none"> Teie koolis antakse vaesuses elavatele õpilastele rahalist toetust töövihikute jm õppevahendite ostmiseks JAH/EI

	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on tasuta koolitransport neile, kes seda vajavad ja elavad teie koolist kaugel JAH/EI <p>Vaesuse suhtes haavatavad rühmad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on tugiteenused teismeliste lapsevanematele, kes seda vajavad, et koolis käia JAH/EI • Kohalikul tasandil on kehtestatud strateegia kodutute laste või ajutises kodus elavate laste vajaduste täitmiseks, et aidata neil koolis käia ja kooliülesandeid täita JAH/EI
6.3. Toetada hariduslike erivajadustega õpilasi	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on hariduslike erivajaduste ja puuetega õpilaste ning nende vanemate jaoks olemas struktuursed üleminekukavad õpilaste siirdumiseks põhikoolist keskkooli JAH/EI • Teie koolis on hariduslike erivajaduste ja puuetega õpilaste ning nende vanemate jaoks olemas struktuursed üleminekukavad õpilaste siirdumiseks koolieelsest haridusasutusest / alusharidusasutusest põhikooli JAH/EI <p>Lapsevanemate fookus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teie kooli ja lapsevanemate vahel toimub pidev struktureeritud dialoog hariduslike erivajaduste ja puuetega õpilaste vajaduste rahuldamiseks JAH/EI
7. LAPSEVANEMATE KAASAMINE JA PEREKONNA TOETUS	
7.1. Lõimida holistiline multidistsiplinaarne lapsevanemate kaasamine perekonna toetusega, et ennetada haridussüsteemist varakult lahkumist	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis minnakse perekondade juurde koju, et pakkuda suure ennetusvajadusega õpilastele (vaimse tervise probleemid, perekondlikud sõltuvusprobleemid, sage koolist puudumine) lapsekeskset tuge JAH/EI • Koolis lapsevanemate kaasamisega tegelevad konkreetsed võtmetöötajad kuuluvad suuremasse teie kooliga seotud multidistsiplinaarsesse tööühma JAH/EI
7.2. Arendada lapsevanemate kohtumispaiku ja nende osalemist kooli poliitikas	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on lapsevanemad koolitajatena kaasatud formaalsesse õppesse (nt vähemusse kuuluvad lapsevanemad pakuvad keelelist tuge, spetsiaalsete oskusteadmistega lapsevanemad, kaasamine spordis, kunstides jne) JAH/EI • Teie kooli hoones on lapsevanematele kokkusaamiseks ette nähtud konkreetne ruum (nt lapsevanemate tuba) JAH/EI <p>Poliitika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis julgustatakse lapsevanemaid osalema otsuste tegemise protsessides JAH/EI • Teie koolis on ette nähtud lapsevanemate osalemine kogu kooli hõlmavas kavandamises JAH/EI
7.3. Luua kogukonna elukestva õppe keskus	<ul style="list-style-type: none"> • Teie kooli hooneid kasutatakse kooli lapsevanemate jaoks kogukonna elukestva õppe keskusena (pärast koolitunde, nädalavahetustel, suvel) JAH/EI • Teie koolis või kohalikus piirkonnas pakutakse madala haridustasemega lapsevanematele koolitusvõimalusi JAH/EI
7.4. Töötada välja perekonna kirjaoskust edendav sekkumine	<ul style="list-style-type: none"> • Teie koolis on olemas perekonna kirjaoskust edendav sekkumine, mille sihtrühm on marginaliseeritud lapsevanemad JAH/EI • Teie koolis on rändajate ja vähemusrühmade lapsevanematel võimalik saada enamuskeele tuge JAH/EI